

Gloymt fólkaræðið

Oddagrein

AFRIKA er gloymdi heimsparturin. Her eru øll tey fyrrverandi hjálondini, ið byrjaðu frælsið við fólkaræði. Men hjá mongum endaði við diktaturi. Diktaturið varð oftast skipað við vesturlenskum stuðli. Døminu eru mong og syrgilig

EITT hitt syrgiligasta dømið er Nigeria. Landið, ið er fyrrverandi bretskt hjáland, hevur nú verið hernaðardiktatur í eitt mannaminni. Einaræðisharrarnir hava sitið við valdið við fíggarligum og hernaðarligum stuðli frá vesturheiminum, serstakliga NATO-landinum USA. Fleiri ferðir hevur tað eydnast at fáa útskrivað val, men hvørja ferð hevur endin verið, at demokratiskt valdu forsetarnir hava verið tiknir av døgum eftir stuttari tíð við valdið.

FYRI tveimum árum síðan var aftur val og tann demokratiski politikarin Abiola varð valdur til forseta. Men hann slapp ikki at taka við embættinum og varð settur í fongsul uttan rættargongd og dóm. Einaræðisharrin Abadija stýrði við harðari hond dyggiliga stuðlaður av NATO-londunum. Men so doyði einaræðisharrin og heimurin vónaði, at fólkaræðið fór at verða sett á stovn aftur í hesum plágaða landi. Men nei, tvørturímóti, so herðist einaræðið og demokratiska vónin Abiola er deyður í fongslinum – niðurbrotin av teimum ringu umstøðunum. Fyri stuttum vitjaði Reyði Krossur Abiola. Hann sat tá í lítlum kliva uttan ljós og uttan nakað slag av saniterum hentleikum. Hann var deyðsjúkur og honum varð noktað læknahjálp.

AT vesturheimurin stuðlar eitt stýri, ið ber seg soleiðis at og svíkur demokratið víða hvar fyrri at fremja egin áhugamálið er sera ódámlegt. Tað er ikki bert í Afrika at vesturheimurin stuðlar einaræði og kúgan. Clinton hevur just verið í Kina og hálsfevnt diktaturið har. Hetta vísir, at alt tos hjá USA um fólkaræði er uttanumtos og hykl.

Sosialurin

Til krabbameinssjúk og øll áhugað!

Er áhugi fyrri at stovna deild av Tidslerne í Føroyum?

Fyri 7 árum síðani stovnaðu nakrar kvinnur í Danmark alternativa krabbameinssjúklingadeild »Tidslerne«, ið er felag teirra sjúku. Bert sjúklingar hava valrætt og kunnu veljast í nevndina, men øll sum hava áhuga kunnu gerast limir. Limirnir eru ógvuliga glaðir fyrri stuðul frá bæði avvarðandi, læknum og alternativum viðgerðarum. Í dag eru 2.600 limir. Felagið er sjálvstøðugt og óheft bæði av læknum og alternativum viðgerðarum.

Høvuðsendamálið er at taka sær av áhugamálinum hjá sjúklingunum, ið antin hava sagt nei til lækna- og sjúklingur sjálvur kann gera nakað, eins og livast kann við sjúkuni, og at krabbamein kann haldast niðri við viðgerð, lagað eftir tørv hjá tí einstaka. Somuleiðis vilja tey í felagnum, at tosast skal um úrslit og hjáárin av lækna- og sjúklingur sjálvur kann velja, grundað á sakliga upplýsing um árin og hjáárin bæði uppá stutt- og serliga uppá longri sikt.

læknum.

Felags fyrri okkum limir er, at vit sóknast eftir nýggjum leiðum og nýhugsanum í krabbameinssjúklingadeild, ið í staðin fyrri at drepa tað sjúka so heldur styrkja tað friska og harvið stimbra immunverjuna.

Krabbameinssjúklingadeild Tidslerne vilja vísa á, at sjúklingur sjálvur kann gera nakað, eins og livast kann við sjúkuni, og at krabbamein kann haldast niðri við viðgerð, lagað eftir tørv hjá tí einstaka. Somuleiðis vilja tey í felagnum, at tosast skal um úrslit og hjáárin av lækna- og sjúklingur sjálvur kann velja, grundað á sakliga upplýsing um árin og hjáárin bæði uppá stutt- og serliga uppá longri sikt.

Tey meina, ikki at tær traditionellu lækna- og sjúklingur sjálvur kann gera nakað, eins og livast kann við sjúkuni, og at krabbamein kann haldast niðri við viðgerð, lagað eftir tørv hjá tí einstaka. Somuleiðis vilja tey í felagnum, at tosast skal um úrslit og hjáárin av lækna- og sjúklingur sjálvur kann velja, grundað á sakliga upplýsing um árin og hjáárin bæði uppá stutt- og serliga uppá longri sikt.

Felagið arbeidir við at skráseta royndir av alternativum viðgerðarhátum, sum síðan verða kunngjørdar í blaðnum »Tidslerne«, ið tey geva út 4 ferðir um ári. Í blaðnum eru eisini áhugaverdar sjúkrasøgur, t.v.s. persónligar frágreiðingar, tíðindi og granskingsúrslit innan bæði ta lækna- og alternativu krabbameinssjúklingadeild, og mangt annað viðkomandi tilfar.

Telefonlinja er opin hvønn dag so tosast kann bæði við nevnd og sjálv-

boðnar krabbameinssjúklingar, um ein hevur spurningar ella bert hevur hug at práta við onkran í somu stöðu. Hetta hevur stóran týdning, tí tað er prógvað, at krabbameinssjúklingar, ið hava samband við onnur við somu sjúku, hava tað betur og liva longri. Felagið kann eisini geva upplýsingar um viðgerðarar, ið arbeida við krabbameini.

Heldur tú eisini, at hetta ljóðar áhugavert, og at ein deild av Tidslerne átti at verið sett á stovn í Føroyum til frama fyrri verandi og komandi krabbameinssjúklingar, ert tú vælkomin at ringja á tlf. nr. 31 55 81 at frætta tí m.

Viðmerkt skal at Tidslerne eru á internetinum á www.tidslerne.dk

Lesarabrøv

Framtíðar oljuvinna í Føroyum

Tað hevur fyrr verið skrivað um oljuvinna í Føroyum og hvar ein fanst harðliga at, at fólk innan tað almenna og land og kommunu, ríki og tað privata, sum skuldu røkja síni dagligu arbeiði og störv, tóku lut í oljuraðstevnum og fundar- og skeiðvirksemi í Føroyum og uttanlands.

Tað hevur eisini verið gjørt vart við, at tað hvørki skulu vera danir ella norðmenn ella hetlandingar ella skotar, ið skulu avgera, hvussu ein føroysk oljuvinna verður skipað í Føroyum, tí føroyingar skulu við oljufyrirseting stýra allari oljuvinna í Føroyum. Tað skal eisini verða gjørt vart við, at hetta er eisini galdandi fyrri øll tey oljusamtøk, sum taka seg upp í leitingarumfarinum og hvørst stórt áhugi er fyrri og hvørst nógv ríkið eini man finnst í undirgrundini, ið dult verður fyrri føroyingum av teimum.

Tað er tí, at føroyingar ikki duga at lesa seismikk kanningarúrslit, sum geva teimum fyrirminur, sum ein vísir til, tá ið øll oman fyrri nevndu vilja sleppa upp í eitt føroyskt oljuvintýr undir Føroyum, so vit føroyingar skulu vera varin, so vit ikki missa tamarhaldið á okkum

Tað eru føroyingar og føroyskt vinnulív, sum skulu vera við í framtíðar oljuvinna í Føroyum, sum vit hava fyrirreikað okkum til hesi seinastu árin. Vit skulu ikki hava fremmenda arbeiðsmegi inn í landið at oyðileggja arbeiðsmarknaðin í Føroyum.

Tað hevur avgerandi týdning, at føroyingar og føroyskt vinnulív gera sær greitt: vit kunnu sjálvandi læra av royndum hjá teimum oman fyrri nevndu, sum kunnu veita hjálpin og ráðgeving til at byggja upp eina framtíðar oljuvinna í Føroyum, sum vit hava fyrri neyðini.

Tað skulu ikki vera kommunal- og landspolitikarar, ið avgera, hvar oljuhavnnir og útgerðarhavnnir koam at leggja í Føroyum. Tað skulu oljufelagini og oljusamtøk vísa okkum á. Talan verður sostatt ikki um fleiri slíkar oljuhavnnir og útgerðarhavnnir í Føroyum. Tað skal eisini gerast greitt, at avbygdar- og býarkommunur hava ikki somu fortreytir og grundarlag sum Havnin/Suðurstreymoy at bjóða fasilitetir og tænastur. Slíkt eiga tit avbygdar- og býarkommunur at fáa skapt úti um landið, skulu tit vera við í einum oljuvintýri, sum menn droyma um kring

alt landið. Tað at øll almenn og lands og ríkis og privatu fyrisitingarstovnar leggja í Havn/Suðurstreymoy, fáa allar avbygdar- og býarkommunur fyrirminur av, tá ið avbygdar- og býarfólk ferðast ímillum bústaðir og arbeiði og störv í miðstaðarokjum, tá ið innviður/samsýningar verða goldin hjá tykkum.

Tað er nógv fyrri, at avbygdar- og býarkommunur og landspolitikarar ikki hyggja at, hvussu vit høvdu partar av almennari, lands, ríkis, privatu, fyrisitingar/ stovnar skipaðar kring landið, áðrenn miðsavnanin byrjaði her í miðstaðarokjunum. Havn/Suðurstreymoy, sum tit finnst at. Tað er eisini nógv fyrri, at tit ikki kunnu siggja tær kreppur og trupulleikar, tit dagliga skapa her í miðstaðarokjum sum Tórshavnar Býráð og Tórshavnar Kommuna dagliga stríðast við og hvørst tit hava fleiri fyrirminur í dag fram um havnarborgarar, sum ein hevur nevnt í lesarabrøvum. Tað er eisini so, at avbygdar- og býarkommunur sleppa eisini undan at loysa teir sosiala trupulleikar, ið tykkara borgarar hava og skapa okkum her í miðstaðarokjunum. Hvi vilja tit ikki siggja slíkt í eyguni, at

tít dagliga gera so nógvum havnarfólki órætt, sum tit ikki kunnu vera fyrirtúttar? Tað er tíkið við í samgonguskjalið at fáa skipað økis- menning, t.v.s. at vit kunnu gjørt sum fyrst í 70-árunum at fingið deildir/eindir sett á stovn úti í teimum stórru bygdum og býum kring alt landið, tí so kunnu tit greitt viðurskiptini í økinum istaðin fyrri at leita til Havnar. Tað skal eisini verða sagt, at høvuðsstaðurin er við til at skapa tykkum framburð, menning, trivnað, klára tit avbygdar- og býarkommunur at skapa fortreytir og grundarlag, so at avbygdar- og býarfólk kann flyta út aftur og taka við tí virksemi, hvørst fólk leggja frá sær vegna aldur. Hugsid um tað og gevisi við allari øvund inn á Havn/Suðurstreymoy. Tað er av stórru týdningi, at vit økja kappingarførið hjá føroyskum vinnulívi mótevnis teimum útlendsku, sum vilja vera við í føroyska oljuvintýrinum, sum ein kemur aftur til at skriva um í lesarabrøvum. Tað er hetta, sum føroyingar skulu gera sær greitt, istaðin fyrri at klandrast um oljuhavnnir og útgerðarhavnnir í Føroyum.

Hans Birgir Hansen